

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/88/2017
Identifikačné číslo spisu: 1512010677
Dátum vydania rozhodnutia: 07.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1512010677.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 7. marca 2018 v Bratislave, v trestnej veci obvineného L. Z., pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného L. Z., proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/49/2017, zo 7. júna 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. Z. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 48T/119/2012, z 19. októbra 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/49/2017, zo 7. júna 2017 bol obvinený L. Z. uznaný za vinného zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona, na skutkovom základe, že

- dňa 3. júna 2011 v čase asi o 10:30 hod. pred obytným domom na H. ulici č. X v N., fyzicky napadol poškodeného S. S. a to tak, že ako poškodený išiel oproti L. Z. a prechádzal popri ňom, tento ho pravou rukou zovretou v päsť, udrel do oblasti pravej časti tváre v časti oka a nosa, kedy po tomto údere poškodený padol na zem, pričom týmto konaním spôsobil poškodenému S. S., nar. XX. D. XXXX, bytom H. XX, N., zmliaždenie pravého očnému bulvu s opuchom hornej a dolnej mihalnice pravého oka a s prítomnosťou voľného vzduchu v očnici vyúsťujúce vznikom zeleného zákalu pravého oka, trieštivú zlomeninu vnútornej steny pravej očnice, zlomeninu nosových kostí kompletnú s posunom úlomkov kosti vľavo a zmliaždenie pravého laktového kĺbu, bez preukázaného poškodenia kosti alebo kĺbových plôch, pričom uvedené zranenia si vyžiadali dve hospitalizácie, dve operácie pravého oka, jednu v lokálnej a jednu v celkovej anestézii, vyoperovanie skalenej šošovky a jej nahradenie implantáciou umelej, kde počas liečby nastali aj komplikácie a to stúpnutie vnútro-očného tlaku na pravom oku, čo si vyžiadalo intenzívnu liečbu na zníženie a stabilizáciu vnútro-očného tlaku a dĺžka práceneschopnosti poškodeného trvala od 3. júna 2011 do 16. decembra 2011, pričom zdravotná starostlivosť poskytnutá v priamej príčinnej súvislosti s predmetným úrazom poškodeného S. S. vo výške 2.067,28,-€ bola uhradená S., a.s., so sídlom F. XX, N..

Za to bol obvinenému podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Trestného zákona bol obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložený na skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky.

Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/49/2017, zo 7. júna 2017 podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku, a teda že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania obvinený namietal, že neboli vykonané všetky potrebné dôkazy, konkrétne rekonštrukcia, ktorá by potvrdila skutočnosti, ktoré po celý čas uvádzal obvinený a nevykonaním tohto dôkazu bolo porušené jeho právo na obhajobu. Skutkové zistenia súdov neboli úplné, znalci sa vyjadrili k nepravdepodobnosti verzie, ktorú uviedol obvinený, avšak pochybnosti, ktoré vznikli neboli vyhodnotené podľa zásady in dubio pro reo v jeho prospech. Súd nezistil zákonné dôvody na použité ustanovenia § 25 Trestného zákona, pretože jeho úder bol len reflexiou na útok poškodeného a on v zlomku sekundy nemohol tušiť, či bude poškodený v útoku pokračovať. S ohľadom na útok, a teda stresovú situáciu a malý časový priestor, táto jeho reakcia, ktorá bola pudová, mu neumožňovala rozmyšľať nad silou úderu. Čo sa týka zranení poškodeného, tu poznamenal, že vyjadril ľútosť nad týmito zraneniami, avšak s ohľadom na inštitút nutnej obrany, riziko vzniku ujmy a škody znáša útočník. Poukázal na nevierohodnosť poškodeného, ktorý opakovane tvrdil, že obvinený použil boxer ako aj ďalšie maličkosti, ktoré v súhrne preukazujú nevierohodnosť jeho tvrdení. Nevraživosť obvineného voči poškodenému pre neprihlásenie pobytu je čisto hypotetické konštatovanie súdu o motivácii obvineného L. Z.. Za podstatné považuje vyjadrenie znalca MUDr. Viciana pri jeho opätovnom výsluchu na hlavnom pojednávaní, ktorý uviedol, že pri údere sa jednalo o strednú intenzitu, ale slabý úder to nebol, keď došlo k zlomenine kostí, teda opravil svoje vyjadrenie o intenzite úderu. K zlomenine kostí došlo práve pôsobením protichodných síl pohybujúceho sa poškodeného a odrazeného tela obvineného, ktorý zapojil do úderu celé telo. Má teda za to, že poškodený ho napadol a jeho konanie, kedy mu zasadil úder, treba subsumovať pod ustanovenia § 25 Trestného zákona o nutnej obrane. Na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/49/2017, zo 7. júna 2017 v nadväznosti na rozsudok Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 4T/119/2012, z 19. októbra 2016 bol porušený zákon, napadnuté rozsudky zrušil a Okresnému súdu Bratislava V prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila aj prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava V, ktorá uviedla, že skutkový stav bol spoľahlivo a jednoznačne zistený a dôvody prezentované v dovolaní v podstate kopírujú obhajobné tvrdenia, ktoré obvinený prezentoval aj pred súdom prvého stupňa. Znaleckým dokazovaním bola vyvrátená verzia odsúdeného o údajnej nutnej obrane po predchádzajúcom útoku poškodeného. So všetkými prezentovanými dôvodmi sa už vysporiadali oba súdy, a preto považuje argumentáciu obvineného za nenáležitú a nedôvodnú, preto navrhuje návrh odsúdeného ako nedôvodný zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného L. Z. nie je opodstatnené, pretože je zjavné, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšej miere je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného L. Z. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu (nad rámec nevyhnutného) sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený L. Z..

Možno súhlasiť s dovolateľom v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného tzv. arbitrárnym rozhodnutím súdu podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, pretože najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru.

K námietke obvineného, že súdy nepripustili ako dôkaz vykonanie rekonštrukcie, ktorá by objasnila jeho obhajobné tvrdenia, je potrebné poukázať, že orgány činné v trestnom konaní a ani súd nie sú povinné vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Rozsah a spôsob dokazovania je v prvom rade v rukách prokurátora, ktorý nesie zodpovednosť za obžalobu. Najvyšší súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04). Na základe vyššie uvedeného teda nemožno prihliadať na túto námietku obvineného.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd uvádza, že tento je naplnený len vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku krajského súdu. Vychádzajúc z tam uvedeného skutku dospel najvyšší súd k nasledovným záverom:

Krajský súd oproti okresnému súdu vypustil kvalifikáciu skutku aj ako prečinu výtržníctva za použitia § 10 ods. 2 Trestného zákona. Krajský súd sa však nestotožnil s obhajobou obvineného, ktorý sa necítil byť vinný zo žalovaných skutkov, pretože poškodený na neho v rozhodnom čase zaútočil tak, že do neho vrazil celým telom a obvinený po odrazení od stožiaru a živého plotu ho reflexne uderil.

Súdy nižších stupňov vysvetlili, že ak by aj vzali do úvahy hypotetickú možnosť, že by obvinený bol napadnutý, čo nebolo žiadnym dôkazným prostriedkom preukázané, nemožno hovoriť o tom, že obvinený primeraným spôsobom odvracal takýto útok. Obvinený zareagoval zjavne neprimeraným spôsobom, nakoľko poškodeného napadol s takou intenzitou, že mu spôsobil ťažkú ujmu na zdraví. Krajský i okresný súd sa podrobne zaoberali otázkou, či obvinený konal v nutnej obrane alebo nie a svoje závery zrozumiteľne vysvetlili a odôvodnili.

Tu je potrebné uviesť, že vyriešenie otázky či obvinený konal v nutnej obrane alebo nie, by si v predmetnej veci bezpodmienečne vyžadovalo posúdenie a vyhodnotenie všetkých dôkazov a všetkých okolností prípadu. To ale predpokladá prieskum správnosti a úplnosti skutku zisteného a ustáleného súdmi nižších stupňov a tak nové resp. i iné hodnotenie vykonaných dôkazov. Takúto kompetenciu ale najvyšší súd nemá, pokiaľ dovolanie nie je podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totižto v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou a preto nemôže prehodnocovať dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k tomu, že obvinený nekonal v nutnej obrane. Preto (rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) najvyšší súd uzatvára, že nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. Z. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.